

PRIJEDLOG GODIŠNJEG PROGRAMA ZAŠTITE, ODRŽAVANJA, OČUVANJA, PROMICANJA I KORIŠTENJA OTOKA LOKRUMA za 2021. - obrazloženje

UVOD

Otok Lokrum zaštićen je kao posebni rezervat šumske vegetacije sukladno Zakonu o zaštiti prirode, područje ekološke mreže za ukupno osam stanišnih tipova sukladno Uredbi o ekološkoj mreži te je kao sastavni dio Povijesne jezgre Grada Dubrovnika s gradskim zidinama i utverdama te gradskim jarkom uvršten u UNESCO-ov registar Svjetske kulturne baštine.

Godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Rezervata Lokrum za 2021. izrađen je sukladno Zakonu o zaštiti prirode, zakonskim obvezama u vezi zaštite od požara, započetim radnjama i projektima Ustanove te potrebi uspostavljanja kontinuiranog praćenja stanja ciljnih stanišnih tipova i vrsta. Cilj je bio predložiti realan, organizacijski i financijski ostvariv godišnji program.

Uz definirane programske aktivnosti Ustanove, nužno je uvažiti i potrebu kontinuirane prilagodbe novim zahtjevima u zaštiti prirode te suradnje s upravnim, stručnim i znanstvenim institucijama, udrugama civilnog društva i zainteresiranim pojedincima na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i međunarodnoj razini.

Predmetni *Godišnji program zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja Otoka Lokruma za 2021.* izrađen je sukladno *Smjernicama za izradu Godišnjeg programa zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja* Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

A. Aktivnosti zaštite, održavanja, očuvanja, promicanja i korištenja zaštićenih područja i područja ekološke mreže

U ovom poglavlju navode se aktivnosti koje se planiraju provoditi s ciljem zaštite i očuvanja prirodnih vrijednosti kao što su integrirana zaštita bilja, inventarizacija i praćenje stanja stanišnih tipova i vrsta te aktivnosti zaštite od požara.

JU Rezervat Lokrum tijekom 2021. planira nastaviti aktivnosti s ciljem inventarizacije, praćenja stanja i definiranja mjera očuvanja staništa i vrsta sve u svrhu očuvanja i zaštite temeljnog fenomena područja – šumske vegetacije, ekološke mreže s ukupno 8 stanišnih tipova s posebnim osvrtom na strogo zaštićene i endemične vrste.

Tijekom 2016. godine započeto je istraživanje i inventarizacija faune šišmiša, a od 2019. godine i praćenje stanja, što se kontinuirano kao prioritetna aktivnost nastavlja provoditi u svrhu očuvanja povoljnog stanja ovih strogo zaštićenih vrsta, osobito na području Benediktinskog samostana.

Tijekom 2018. zabilježena je pojava potkornjaka te su poduzete odgovarajuće aktivnosti istraživanja, monitoringa i mjere integrirane zaštite bilja u šumi tijekom 2018. i 2019. koje će se nastaviti i tijekom 2021. kao prioritetna aktivnost, sve sukladno dopuštenju nadležnog Ministarstva gospodarstva i održivog razvoja.

Zaštita temeljnog fenomena rezervata Lokrum – šumske vegetacije će se unaprijediti na način da će se sukladno zakonskim obvezama (Zakon o zaštiti prirode i Zakon o šumama) započeti aktivnosti izrade Programa zaštite, njege i obnove šuma te pedološka istraživanja i izrada pedološke karte otoka Lokruma.

Uvažavajući temeljni fenomen zaštićenog područja – šume i šumska staništa, provodit će se mjere zaštite od požara sukladno propisima iz područja zaštite od požara, posebno sukladno Procjeni ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije i Planu zaštite o požara, s posebnim osvrtom na uspostavljanje održavanje i unaprjeđenje infrastrukture te će se okončati izgradnja hidrantske mreže visoke zone.

Redovito će se obavljati radovi održavanja protupožarnih putova, uklanjanja stabala oborenih vjetroizvalama i vjetrolomovima, održavanje svih vodosprema i mjesta za slijetanje helikoptera, održavanje hidranata, nužni popravci na cijevima hidrantske mreže, održavanje i razrađivanje ventila na hidrantskoj mreži te održavanje hidrantskih šaftova.

Održavat će se i unaprjeđivati sustav video nadzora, vatrogasni aparati i ostala vatrogasna oprema na Lokrumu.

Cilj je također obilježiti 20. obljetnicu djelovanja vatrogasaca na otoku Lokrumu prigodnim stručnim i edukativnim programom i tiskom publikacije.

Prirodne vrijednosti otoka Lokruma čine i kopno i obala i podmorje kao nedjeljiva cjelina, kako je i definirano ekološkom mrežom. Nužno je provođenje pojedinih aktivnosti u kontekstu zbrinjavanja otpada iz mora i zbrinjavanja uginulih strogo zaštićenih morskih vrsta. Nadalje, potrebno je izraditi kartu staništa podmorja kao temeljne stručne podloge za planiranje upravljanja morskim dijelom ekološke mreže minimalno na trećoj razini važeće Nacionalne klasifikacije staništa prema naputku Ministarstva od 2018. (tadašnje Hrvatske agencije za okoliš i prirodu).

Javna ustanova Rezervat Lokrum 2020. godine je postala partner u provedbi projekta „Očuvanje plemenite periske (*Pinna nobilis*) u južnom dijelu Jadranskog mora“ predloženog za sufinanciranje Fondu za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost u sklopu kojeg će provoditi aktivnosti očuvanja ove vrste.

B. Održivost korištenja prirodnih dobara

Javna ustanova Rezervat Lokrum je uredila poslovanje zakupaca u ugostiteljskim objektima sukladno Zakonu o zaštiti prirode i odredbama Zakona o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora te će se na temelju istih nastaviti nadzirati aktivnosti u objektima i na pripadajućim površinama rezervata.

C. Zaštita i očuvanje kulturne baštine i tradicijskih vrijednosti

U ovoj temi navode se aktivnosti koje će se provoditi u svrhu preventivne zaštite, konzervacije, održavanja i prezentiranja objekata kulturne baštine kao što je obnova Samostanskog kompleksa te održavanje kultiviranih naslijeđenih vrijednosti - Botanički vrt, tradicionalni maslinici i Maksimilijanovi vrtovi.

Tijekom 2020. nastavit će se suradnja sa Zavodom za obnovu Dubrovnika u svrhu pokretanja postupka obnove Samostanskog sklopa – benediktinskog samostana i Maksimilijanovog ljetnikovca. Planirane su sljedeće aktivnosti: definiranje namjene objekta i izrada studije namjene; izrada programsko - idejne dokumentacije.

Premda je neosporna parkovna vrijednost otoka, potrebno je spomenuti da je istovremeno s donošenjem novih trendova prije više od 130 godina i gotovo eksperimentiranjem kad je u pitanju unos stranih vrsta na otok, danas Lokrum izložen pritiscima koji se u vrijeme intervencija nisu mogli predvidjeti. Trenutno najznačajniji pritisci su insekti šimširov moljac i palmina pipa. Ustanova će nastaviti kontinuirano poduzimati odgovarajuće agrotehničke mjere za kontrolu populacije predmetnih štetnika, sukladno smjernicama stručnih i ovlaštenih institucija.

D. Upravljanje posjećivanjem, interpretacija i edukacija

U ovoj temi navode se aktivnosti koje će Ustanova provoditi s ciljem unaprjeđivanja posjetiteljske infrastrukture, kontinuirane edukacije i podizanja svijesti posjetitelja te provođenja nastavnih programa.

Tijekom 2021. Javna ustanova Rezervat Lokrum nastavlja suradnju s pojedinim znanstvenim i stručnim institucijama i udrugama s ciljem provedbe edukativnih programa za različite ciljne skupine. Nastavit će se i suradnja s pojedinim visokoobrazovnim institucijama u okviru provođenja nastave studenata i izrade završnih i diplomskih radova, realizacije stručno-znanstvenih skupova kao i suradnja s ustanovama u kulturi u provedbi edukativnih programa, izložbi i izradi publikacija. Cilj je unaprjeđivanje suradnje s visokoobrazovnim institucijama u provedbi terenskog rada studenata čime se osigurava jedan od temelja za provođenje istraživačkog rada studenata s ciljem prikupljanja podataka o statusu stanišnih tipova i promjenama u prirodi koji se mogu primjenjivati.

U suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti provodit će se projekt „Povijesni vrtovi dubrovačkog područja“ koji je odobren u sklopu Poziva na dostavu projektnih prijedloga "Promicanje održivog razvoja prirodne baštine". Cilj projekta je zajednička promocija zaštićenih područja i unaprjeđenje interpretacije otoka Lokruma i Arboretuma Trsteno.

E. Suradnja s lokalnom zajednicom

Javna ustanova Rezervat Lokrum će nastaviti praksu osiguravanja različitih edukativnih programa za različite ciljne skupine, a posebno učenike i studente. Također će biti omogućeni programi posjećivanja po uvjetima za različite ciljne skupine.

F. Razvoj kapaciteta ustanove

U svrhu upravljanja i obavljanja temeljne djelatnosti zaštite, očuvanja, nadzora i promicanja područja sukladno Zakonu, cilj je omogućiti potrebne materijalne resurse i unaprijediti kapacitete ustanove u skladu s potrebama pojedinih službi. Ustanova će i dalje pravovremeno definirati, izmjenjivati i dopunjavati te donositi odgovarajuće akte Ustanove. Tijekom 2021. jačat će se kapaciteti i unaprjeđivati organizacija i učinkovitost uredskog poslovanja.

Cilj je okončati aktivnosti u vezi Nacrta Plana upravljanja tj. pokrenuti postupak javnog uvida i usvajanja ovog strateškog dokumenta Ustanove. Premda tek slijede navedeni postupci u vezi usvajanja ovog Plana, JU Rezervat Lokrum već provodi aktivnosti definirane u dosad izrađenom nacrtu plana upravljanja.